

Warszawa, 02-03-2026 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

BPG.511.116.2024.PB

Pan
Dariusz Klimczak
Minister Infrastruktury
adres: AE:PL-99756-74876-WBAEG-25

Szanowny Panie Ministrze,

do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynął wniosek, w którym podniesiony został zarzut wydania przez Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni przepisów Zarządzenia porządkowego Nr 20 z dnia 21 listopada 2022 r. w sprawie zakazu kotwiczenia, nurkowania, wydobywania mienia, rybołówstwa i rybołówstwa rekreacyjnego w rejonie wraków statków – mogił wojennych (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2022 r., poz. 4358) z naruszeniem prawa. Wnioskodawca podniósł, że wymienione Zarządzenie zostało w zakresie objętym wnioskiem wydane poza granicami wyznaczonymi przez ustawodawcę. Z treści kwestionowanego zarządzenia wynika, że ustanowione nim zakazy odnoszą się także do wraków statków stanowiących mogiły wojenne, które są

zlokalizowane poza granicami morza terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej, tj. na obszarze wyłącznej strefy ekonomicznej.

Zarządzenie zostało wydane na podstawie art. 48 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1125 z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem dyrektor urzędu morskiego jest uprawniony do wydawania zarządzeń porządkowych wyłącznie w granicach morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej. Stąd też obowiązujący stan prawny nie przewiduje uprawnienia dyrektora urzędu morskiego do ustanawiania zakazów porządkowych na obszarze wyłącznej strefy ekonomicznej w drodze aktu prawa miejscowego o charakterze porządkowym.

Rzecznik rozumie motywację przemawiającą za ochroną wraków statków i okrętów stanowiących mogiły wojenne. Są to miejsca spoczynku osób, które poniosły śmierć w wyniku działań wojennych, a ich ochrona ma wymiar nie tylko prawny, lecz również moralny i humanitarny. Dlatego też istnieje potrzeba zapewnienia tym miejscom należytej ochrony, wynikającej z szacunku dla osób poległych jak i z obowiązku poszanowania szczątków ludzkich spoczywających na dnie morza.

Jednak obowiązujące obecnie przepisy ustawowe nie zawierają właściwej podstawy prawnej umożliwiającej wprowadzanie zakazów mających na celu ochronę mogił wojennych zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej. Stan ten wymaga podjęcia interwencji legislacyjnej, w celu zapewnienia zgodności istniejącej praktyki administracyjnej z konstytucyjną zasadą legalizmu, a więc zasady wyrażającej się w tym, że organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji RP), a także w celu umożliwienia ochrony miejsc spoczynku ofiar wojny oraz dóbr o szczególnym znaczeniu historycznym.

Wobec powyższego zasadne jest w ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich rozważenie wprowadzenia zmian legislacyjnych w zakresie dotyczącym ochrony wraków-mogił wojennych poprzez:

1) rozszerzenie zakresu kompetencji dyrektorów urzędów morskich do wydawania zarządzeń porządkowych również na obszarach wyłącznej strefy ekonomicznej, w zakresie niezbędnym do ochrony dóbr o szczególnym znaczeniu takich jak mogiły wojenne,

2) uzupełnienie art. 48 ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej poprzez wyraźne wskazanie, że zakazy porządkowe mogą być wprowadzane także w celu ochrony mogił wojennych, w tym wraków statków stanowiących miejsca spoczynku ofiar działań wojennych, niezależnie od ich lokalizacji w granicach morza terytorialnego czy wyłącznej strefy ekonomicznej.

Należy także zauważyć, że potrzeba ochrony wraków statków stanowiących mogiły wojenne, zlokalizowanych w wyłącznej strefie ekonomicznej, znajduje również oparcie w normach prawa międzynarodowego, w szczególności w Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza z 1982 r (UNCLOS). Zgodnie z art. 56 ust. 1 lit. b) ppkt iii UNCLOS państwu nadbrzeżnemu przysługuje w wyłącznej strefie ekonomicznej jurysdykcja w zakresie ochrony i zachowania środowiska morskiego, natomiast art. 303 ust. 1 UNCLOS nakłada na państwa obowiązek ochrony obiektów o charakterze archeologicznym i historycznym znalezionych w morzu.

Choć Konwencja nie ustanawia bezpośredniej podstawy do wprowadzania zakazów porządkowych w drodze aktów prawa wewnętrznego, wskazane regulacje potwierdzają, że ochrona wraków o szczególnym znaczeniu historycznym, w tym stanowiących miejsca spoczynku ofiar działań wojennych, jest zgodna z prawem międzynarodowym i wymaga odpowiedniego uregulowania na poziomie ustawowym.

Wprowadzenie powyższych zmian przyczyniłoby się do zapewnienia zgodności praktyki organów administracji morskiej z konstytucyjną zasadą legalizmu, a jednocześnie umożliwiłoby skuteczną i nie budzącą wątpliwości ochronę miejsc o szczególnym znaczeniu historycznym.

Mając na uwadze powyższe, działając w oparciu o art. 16 ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2024 r., poz. 1264 ze zm.) uprzejmie wnoszę o przeanalizowanie podniesionego problemu i o przedstawienie stanowiska Pana Ministra w tej sprawie.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/